

Eliasz (Eliahu) Gutkowski (01.06.1900–1943)

działacz społeczny i polityczny, historyk, nauczyciel



Urodził się w 1900 r. w Kalwarii na Litwie jako syn rabina Jankiela (Jakuba) i Sary-Lei z domu Witenberg. Na Wolnej Wszechnicy Polskiej uzyskał dyplom magistra filozofii z zakresu historii, uczył w szkołach miejskich w Łodzi, działał w żydowskich organizacjach dobroczynnych i w syjonistycznej partii Poalej Syjon-Prawica.

W 1939 r. rodzina Gutkowskich – Eliasz, jego żona Luba i roczny synek Gabriel – trafili jako uchodźcy do Warszawy. W getcie mieszkali przy ul. Muranowskiej 7/9 m. 5, potem przy ul. Nowolipki 31. Gutkowski pracował w Żydowskiej Samopomocy Społecznej, został jednym z najbliższych współpracowników Emanuela Ringelbluma oraz drugim po Herszu Wasserze sekretarzem grupy Oneg Szabat. Poza tym nadal pracował dla podziemnej prasy partii Poalej Syjon-Prawica i nauczał historii Żydów w podziemnym gimnazjum organizacji Dror.

Notował relacje uchodźców, przesiedleńców i byłych więźniów obozów pracy, kopiował i segregował rękopisy, przygotowywał (wraz z Wasserem) cotygodniowe

biuletyny informacyjne dla żydowskiej i polskiej prasy konspiracyjnej. Zbierał informacje o pogromach, jakich dopuszczali się Niemcy we Lwowie i na Lubelszczyźnie. Na początku września Niemcy deportowali Gutkowskiego do obozu zagłady w Treblince, ale udało mu się uciec z transportu i powrócił do Warszawy. W listopadzie 1942 r. wraz z Ringelblumem i Wasserem napisał kolejny raport, poświęcony Wielkiej Akcji i obozowi zagłady w Treblince. Zginął w 1943 r. wraz z rodziną, prawdopodobnie podczas powstania w getcie warszawskim.

Data publikacji: 2021-07-09

Data wydruku: 2022-12-12 10:05

Źródło: <https://1943.pl/arttykul/eliasz-eliahu-gutkowski/>